

Byla C-653/19 PPU**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2019 m. rugsėjo 4 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugsėjo 4 d.

Pareiškėja:

Spetsializirana prokuratura

Atsakovas:

DK

NUTARTIS

Data: 2019 m. rugsėjo 4 d.
Spetsializiran nakazatelen sad
(Specializuotas baudžiamasis teismas,
Bulgarija)

Miestas: Sofija
<...>

<...>

išnagrinėjęs bendro pobūdžio baudžiamąją bylą Nr. 398/2017 nutaria:

- 1 Ši byla apima kelis teismo sprendimus dėl DK laikymo suimtu teisėtumo, kuriais DK prašymas jį paleisti į laisvę atmetas remiantis tuo, kad neatsirado naujų aplinkybių, kaip numatyta pagal *Nakazatelen protsesualen kodeks* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK) 270 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.
- 2 Reikia atsižvelgti į EŽTT neseniai priimtą sprendimą byloje *Magnitskiy ir kiti prieš Rusiją* (2019 m. rugpjūčio 27 d. Sprendimas 32631/09, 53799/12); šio sprendimo 222 punkte pažymėta, kad paleidimo į laisvę prezumpcija nuginkijama, kai pagal nacionalinės teisės aktą neatsiradus naujoms aplinkybėms suėmimas turi būti ir toliau taikomas, taigi įrodinėjimo pareiga turi būti perkelta gynybai.

- 3 Nacionalinės teisės nuostatos labai panašios į minėtame sprendime nagrinėjamas Rusijos teisės nuostatas, o šio sprendimo tame pačiame 222 punkte viena Bulgarijos byla nurodyta kaip šiuo klausimu kritikuotinas nacionalinės praktikos pavyzdys; nors ši [Bulgarijos] byla susijusi su jau panaikintu teisės aktu, Bulgarijos teismų praktika liko nepakeista.
- 4 Taigi tikėtina, kad nacionalinės teisės aktas prieštarauja ne tik EŽTK 5 straipsnio 3 daliai, bet ir Direktyvos 2016/343 6 straipsniui ir 22 konstatuojamajai daliai, nes pagal šį teisės aktą pareiga įrodyti suėmimo [teisėtumą ar] neteisėtumą, tenka ne baudžiamojo persekiojimo institucijai, o gynybai, taip įtvirtinant laikymo suimtu teisėtumo prezumpciją, kurią gynyba turi paneigti.
- 5 Nagrinėjamu atveju kaltinamasis laikomas suimtu daugiau nei trejus metus būtent dėl to, kad gynyba negalėjo įtikinti teismo tuo, jog nebūtina (**orig. p. 2**) ir toliau taikyti suėmimą. Kitaip tariant, suėmimas ir toliau taikytas ne dėl to, kad baudžiamojo persekiojimo institucijai pavyko įrodyti, kad konkrečiai toks suėmimas yra vienintelė galima prevencinė priemonė, o dėl to, kad gynyba neįrodė, jog yra priežastis paleisti į laisvę.
- 6 Be jokios abejonės, paleidimas į laisvę yra labiau tikėtinas, jeigu teismas laikosi priešingo požiūrio, t. y. jeigu jis kaip vienintelės suėmimo pratęsimo sąlygos reikalauja, kad baudžiamojo persekiojimo institucija įtikinamai įrodytų, kad materialinėje ir procesinėje teisėje nustatytos suėmimo sąlygos ir toliau tenkinamos ir kad jokia kita švelnesnė priemonė netinka.
- 7 Siekdamas laikytis tokio požiūrio, teismas turi netaikyti NPK 270 straipsnio 1 dalies antro sakinio, o tai reiškia, kas teismas turi būti tikras, jog ši nuostata prieštarauja Sąjungos teisei; tačiau tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas gali daryti tokią privalomą išvadą.
- 8 Taigi reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Remdamasis šiais motyvais

NUTARIA

PATEIKTI Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Bylos faktinės aplinkybės

- 9 DK kaltinamas dalyvavimu organizuotoje nusikalstamoje grupėje ir nužudymu – nusikalstamomis veikomis, kurios atitinkamai nurodytos *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas) 321 ir 116 straipsniuose. Už kiekvieną iš šių veikų, kuriomis jis kaltinamas, numatytos skirtingos trukmės laisvės atėmimo bausmės, įskaitant laisvės atėmimą iki gyvos galvos už žmogžudystę arba pasikėsinimą nužudyti. Kaltinimai taip pat pateikti kitiems devyniems šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą nenurodytiems asmenims.

- 10 Baudžiamasis procesas pradėtas po restorane įvykusio susišaudymo, per kurį vienas asmuo žuvo, o kitas buvo sunkiai sužeistas. Prokuratūros teigimu, DK yra atsakingas už minėto asmens žūtį. Gynybos teigimu, **(orig. p. 3)** veiksmai padaryti esant teisėtai būtinajai ginčiai, ginantis nuo aukų ir trečiųjų šalių išpuolio. Nustatyta, kad DK liko įvykio vietoje ir pasidavė policijai.
- 11 2016 m. birželio 11 d. DK buvo paskirtas kardomasis kalinimas. Pagal nacionalinės teisės aktą jo suėmimo pabaigos terminas nebuvo nustatytas.
- 12 2017 m. lapkričio 9 d. byla perduota teismui. Pagal nacionalinės teisės aktą teismas nepatikrino kaltinamųjų įrodymų ir kaltinimo pagrįstumo.
- 13 2018 m. vasario 5 d. per teismo nagrinėjimo etapą pateiktas pirmasis prašymas paleisti į laisvę; jis nebuvo patenkintas. Taigi [kardomasis] kalinimas tapo nuolatinio pobūdžio. Pagal nacionalinę teisę, šio suėmimo terminas iš anksto nebuvo nustatytas ir nenumatyta savo iniciatyva periodiškai atlikti suėmimo teisėtumo kontrolę. Suėmimas taikomas tol, kol jis nebus panaikintas gynybai pateikus prašymą.
- 14 Vėliau gynyba pateikė kitus šešis prašymus paleisti į laisvę. Nė vienas iš jų nebuvo patenkintas. Kai kurie iš jų buvo patenkinti pirmąja instancija, tačiau antrąja instancija gynybai palankios teismo nutartys buvo panaikintos. (Pirmosios ir antrosios instancijos) teismas prašymą paleisti į laisvę nagrinėjo atsižvelgdamas į nacionalinės teisės akte nurodytą reikalavimą, jog turi atsirasti naujų aplinkybių, kad būtų galima ginčyti suėmimo teisėtumą. Gynybos prašymas pakeisti kardomąjį kalinimą [į kitą priemonę] buvo atmestas, nes pripažinta, kad gynybos pateikti argumentai dėl paleidimo į laisvę yra nepakankamai įtikinami.
- 15 Prokuroras nepateikė jokio prašymo toliau taikyti suėmimą, nes pagal nacionalinę teisę kardomasis kalinimas yra neribotos trukmės, todėl prokuratūra neprivalo prašyti pratęsti jo terminą. Jeigu kaltinamajam paskiriamas kardomasis kalinimas, jis taikomas tol, kol gynyba įrodo, kad „pasikeitė aplinkybės“, – tuomet tolesnis suėmimas tampa neteisėtas. Pagrindinėje byloje prokurorui pavyko užginčyti gynybos argumentą, kad „pasikeitė aplinkybės“. **(orig. p. 4)**
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui DK pateikė naują prašymą paleisti į laisvę. Prokuroro argumentais tik dar kartą patvirtinama, kad naujų aplinkybių neatsirado.
- Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad jeigu sprendimą priims vadovaudamasis nacionalinės teisės aktu, nurodyti paleisti į laisvę jis galės tik tuomet, kai gynyba įtikinamai įrodys, kad „pasikeitė aplinkybės“. Kartu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, kad toks požiūris gali atitikti Direktyvos 2016/343 6 straipsnį ir 22 konstatuojamąją dalį, nes laikantis tokio požiūrio įtvirtinama laikymo suimtu teisėtumo prezumpcija, kurią paneigti turi gynyba.
- 17 Iki šiol DK ir toliau taikomas [kardomasis] kalinimas.

18 Sajungos teisė

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/343 dėl tam tikrų nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme aspektų užtikrinimo (OL L 65, 2016, p. 1) 6 straipsnis ir 22 konstatuojamoji dalis.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 202, 2016, p. 389–405; toliau – Chartija) 6 ir 47 straipsniai.

19 Europos Tarybos teisė

Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 5 straipsnio 3 dalis, taip pat šie EŽTT sprendimai: *Magnitskiy ir kiti prieš Rusiją* (Nr. 32631/09 ir Nr. 53799/12), 212–223 punktai; *Pastukhov ir Yelagin prieš Rusiją* (Nr. 55299/07), 38–51 punktai; *Ilykov prieš Bulgariją* (Nr. 33977/96) 76–87 punktai; Sprendimo *Rokhlina prieš Rusiją* (Nr. 54071/00), 63–70 punktai; *Zherebin prieš Rusiją* (Nr. 51445/09), 56–63 punktai; *Buzadji prieš Moldovos Respubliką* (Nr. 23755/07), 59 ir 84–102 punktai.

Ministrų Komiteto rekomendacijos valstybėms narėms Rec(2006)13 dėl kardomojo kalnimo taikymo, jo sąlygų ir apsaugos nuo piktnaudžiavimo priemonių nustatymo 3 punktas, 8 punkto 2 dalis, 11, 23 ir 24 punktai. (**orig. p. 5**)

2015 m. spalio 1 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijos Nr. 2077 (2015) „Piktnaudžiavimas kardomąja priemone Europos žmogaus teisių konvenciją pasirašiusiose valstybėse“ 12.1 ir 12.3 punktai.

Nacionalinė teisė

Nakazatelen protsesualen kodeks (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – NPK)

20 [Vertėjo pastaba: originale nėra 20 punkto]

21 Dėl prievartos priemonės „kardomasis kalnimas“ trukmės:

Teismo nutartyje dėl kaltinamojo suėmimo nenurodomas konkretus suėmimo terminas. Toks suėmimas tęsiasi tol, kol jis nepanaikinamas gynybos prašymu. Pareiga iš naujo savo iniciatyva išnagrinėti, ar suėmimas ir toliau taikytinas, atsiranda tik priėmus galutinį sprendimą dėl bylos esmės (NPK 309 straipsnis).

22 Dėl prievartos priemonės „kardomasis kalnimas“ ikiteisminio tyrimo etapu¹

Teismui priėmus nutartį dėl kaltinamojo nuolatinio suėmimo, toks suėmimas gali būti taikomas ne ilgiau nei nustatyta, atsižvelgiant į nusikalstamos veikos, kuria

¹ Pagrindinė byla jau nagrinėjama teisme; šiuo atveju ikiteisminio tyrimo etapas išsamiai aprašomas tam, kad būtų galima susidaryti išsamesnį vaizdą apie nacionalinę teisę.

kaltinama, sunkumą (NPK 63 straipsnio 4 dalis). Iki šio laikotarpio pabaigos gynyba gali prašyti panaikinti suėmimą (NPK 65 straipsnis). Teismas turi iš naujo išnagrinėti visas su suėmimo teisėtumu susijusias aplinkybes (NPK 65 straipsnio 4 dalis), bet neprivalo atsižvelgti į ankstesnį sprendimą šiuo klausimu (Aiškinamojo sprendimo Nr. 1/02 4 punktas). Konkrečiai kalbant, nėra jokios suėmimo teisėtumo prezumpcijos, pagal kurią suėmimas būtų galutinio teismo sprendimo rezultatas ir turėtų būti tikrinama, ar atsirado naujų aplinkybių. Priešingai, teisės akto nuostatą *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis kasacinis teismas, Bulgarija) aiškina taip, kad teismas turi nustatyti, ar yra aplinkybės, dėl kurių suėmimas gali būti tęsiamas (Aiškinamojo sprendimo Nr. 1/02 4 punktas).

Kilus įtarimų, kad gynyba piktnaudžiauja teise prašyti išnagrinėti suėmimo taikymo klausimą, teismas gali uždrausti pateikti bet kokią naują tokio pobūdžio prašymą ne ilgiau kaip du mėnesius. Toks draudimas netaikomas kaltinamojo sveikatos pablogėjimo atveju (NPK 65 straipsnio 6 dalis). **(orig. p. 6)**

23 Dėl prievartos priemonės „kardomasis kalinimas“ teismo nagrinėjimo etapu

Teismas tik savo pradiniam [procesiniam] akte atlieka išsamų ir nepriklausomą suėmimo teisėtumo patikrinimą. Vėliau, vykstant teismo procesui, toks suėmimas tampa nuolatinio pobūdžio. Konkrečiai kalbant, jis gali būti panaikintas tik „pasikeitus aplinkybėms“ (NPK 270 straipsnio 1 dalies antras sakiny). Kitaip tariant, tam, kad toliau taikyti suėmimą būtų neteisėta, reikia nustatyti naujų faktinių aplinkybių.

NPK 270 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„270 straipsnis

1. Bet kuriuo teismo proceso metu gali būti iškeltas kardomosios priemonės pakeitimo klausimas. Tos pačios instancijos teismui naujas prašymas dėl kardomosios priemonės gali būti pateiktas, jei pasikeitė aplinkybės.

2. Teismas sprendžia viešame posėdyje priimdamas nutartį.“

Nenustatytas joks kaltinamojo laikymo suimtu teismo nagrinėjimo etapu terminas ir suėmimas taikomas tol, kol yra panaikinamas. Prašymą panaikinti suėmimą pateikia gynyba, privalanti įrodyti, kad pasikeitė aplinkybės, dėl kurių būtina panaikinti suėmimą ir patvirtinti švelnesnę kardomąją priemonę.

Taigi patikrinimą atliekančio teismo dėmesys nukreipiamas konkrečiai į tai, ar toks aplinkybių pasikeitimas yra pakankamai svarbus; jeigu taip nėra, nurodoma ir toliau taikyti suėmimą.

24 Prejudicinis klausimas

Ar nacionalinės teisės aktas, kuriame nustatyta, kad teismo baudžiamosios bylos nagrinėjimo etapu turi būti pasikeitusios aplinkybės, kad gynybos prašymas panaikinti kaltinamojo suėmimą būtų patenkintas, atitinka Direktyvos 2016/343 6 straipsnį ir 22 konstatuojamąją dalį, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6 ir 47 straipsnius?

25 Dėl klausimo priimtinumą

Direktyvos 2016/343 6 straipsnis ir 22 konstatuojamoji dalis susiję su kaltinamojo kaltės įrodymu; konkrečiai kalbant, šiomis nuostatomis įrodymų pateikimas reglamentuojamas tik tiek, kiek tai susiję su nuosprendžiu, kuriuo išsprendžiamas klausimas, ar kaltinamasis yra kaltas, ar nekaltas. Tačiau nagrinėjamu atveju svarbi nacionalinės teisės nuostata (NPK 270 straipsnio 1 dalies antras sakiny) susijusi su atsakymu į (orig. p. 7) procesinį klausimą, ar suėmimas turi būti toliau taikomas. Todėl neaišku, ar šios Direktyvos 2016/343 nuostatos šiuo atveju taikytinos.

Su klausimu susiję paaiškinimai

- 26 Nacionalinės teisės aktas, pagal kurį teismo sprendimas taikyti suėmimą yra nekintamas, atitinka teisinio saugumo principą. Konkrečiai kalbant, kai pirmąją, vėliau antrąją instancija išnagrinėjus klausimą dėl suėmimo taikymo kaltinamajam priimamas galutinis teismo sprendimas, toks sprendimas gali būti iš naujo nagrinėjamas tik atsiradus naujoms aplinkybėms. Taip užtikrinamas paprastumas, aiškumas ir veiksmingumas. Taip išvengiama pareigos kartoti tuos pačius motyvus siekiant patvirtinti suėmimą, be to, užkertamas kelias bet kokiam instancijų konflikto rizikai, kuri kiltų, jeigu pirmosios instancijos teismas nurodytų paleisti kaltinamąjį į laisvę remdamasis tais motyvais, kuriuos antrosios instancijos teismas jau atmetė priimdamas ankstesnį sprendimą.
- 27 Vis dėlto teisinio saugumo principas yra neatsiejamas nuosprendžių elementas. Šį principą taikant procesiniam veiksmui, pavyzdžiui, kaltinamojo laikymui suimtu, įtvirtinama tokio suėmimo teisėtumo prezumpcija, todėl pareiga įrodyti aplinkybes, kuriomis pateisinamas suėmimo panaikinimas, tenka gynybai. Tačiau tai tiesiogiai prieštarauja EŽTT pateiktam EŽTK 5 straipsnio 3 dalies išaiškinimui; EŽTT teigimu, vertinant suėmimo teisėtumą, visada turi būti taikoma kaltinamojo paleidimo prezumpcija, o suėmimas turi būti taikomas kaip išimtis griežtai nustatytais atvejais (Sprendimo *Magnitskiy* 214 punktą ir Sprendimo *Buzadji* 89 punktą). [EŽTT] taip pat pripažino, kad nacionalinės teisės aktu, pagal kurį suėmimą galima panaikinti tik atsiradus naujų aplinkybių, įtvirtinama priešinga prezumpcija, t. y. kad suėmimas turi būti taikomas tol, kol nenustatomi paleidimo į laisvę motyvai (Sprendimo *Magnitskiy* 214 punktą; Sprendimo *Pastukhov ir Yelagin* 49 punktą; Sprendimo *Ilijkov* 85 ir 87 punktai; Sprendimo *Rokhlina* (Nr. 54071/00) 67 punktą ir Sprendimo *Zherebin* 60 punktą)².

² EŽTT sprendimų numeriai nurodyti 19 punkte.

- 28 Atsižvelgiant į nacionalinės teisės, pagal kurią nenustatytas ilgiausias suėmimo terminas ir nenumatyta savo iniciatyva periodiškai persvarstyti sprendimo dėl suėmimo, ypatumus, rizika, kad paleidimo į laisvę prezumpcija bus užginčyta ir bus įtvirtinta suėmimo teisėtumo prezumpcija, yra labai didelė. Todėl suėmimas tam tikra prasme tampa nuolatinis. Taigi bet koks gynybos prašymas dėl (**orig. p. 8**) paleidimo į laisvę yra laikomas suėmimo, pripažinto teisėtu, ginčijimu ir prašymu pripažinti, kad toks suėmimas neteisėtas.
- 29 Taigi akivaizdu, kad, jeigu gynyba prašo panaikinti suėmimą, teismas turi įvertinti, ar yra įtikinamų įrodymų, kad kaltinamąjį reikia paleisti, o ne klausimą, ar yra įtikinamų įrodymų, kad reikia toliau taikyti suėmimą.
- 30 Darytina išvada, kad teismas, turintis nagrinėti gynybos prašymą dėl suėmimo panaikinimo, atlikdamas vertinimą turės laikytis konkretaus požiūrio: konkrečiai kalbant, jis turi nagrinėti, ar nuo paskutinio sprendimo tuo pačiu klausimu priėmimo atsirado naujų aplinkybių ir vien dėl šių aplinkybių galima daryti išvadą, kad suėmimas tapo neteisėtas.
- 31 Vykdamas teisėtumo kontrolę tikrinama ne tai, ar vis dar tenkinamos visos suėmimo sąlygos, o tai, ar tos sąlygos buvo pakankamai užginčytos. Dėl to praktiškai manoma, kad gynyba turi pateikti įtikinamus įrodymus, jog būtina panaikinti suėmimą.

Sąjungos teisės taikymas

- 32 Pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalies nuostatą valstybės narės turi organizuoti savo baudžiamosios teisės sistemą taip, kad įrodinėjimo našta tektų baudžiamojo persekiojimo institucijai; pagal to paties straipsnio 2 dalį, esant abejonių dėl kaltės, padėtis vertinama gynybos naudai. 22 konstatuojamojoje dalyje draudžiama perkelti įrodinėjimo našta, atsižvelgiant į faktinių ar teisinių prezumpcijų taikymą; tačiau tokias prezumpcijas turėtų būti galima paneigti, joms turėtų būti taikomi „pagrįsti apribojimai“, atsižvelgiant į „sprendžiamo klausimo svarbą“, „teisę į gynybą“ ir į tai, kad tokios prezumpcijos yra „pagrįstai proporcingos siekiamam teisėtam tikslui“.
- 33 Nacionalinės teisės nuostatoje, t. y. NPK 270 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, įtvirtinta baudžiamojo persekiojimo institucijai naudinga ir gynybai nenaudinga prezumpcija: konkrečiai šiuo metu suėmimas laikomas teisėtu, jeigu jo teisėtumas anksčiau jau buvo galutinai pripažintas. Taigi toks suėmimas tampa nuolatinis, todėl gynyba turi imtis iniciatyvos užginčyti jo teisėtumą, šiuo klausimu pateikdama įtikinamus argumentus.
- 34 Darytina išvada, kad šis nacionalinės teisės aktas patenka į Direktyvos 2016/343 6 straipsnio ir 22 konstatuojamosios dalies taikymo sritį, nes minėtame teisės akte įtvirtinta teisinė prezumpcija, kurią (**orig. p. 9**) iš esmės leidžiama taikyti, jeigu ji atitinka tam tikrus reikalavimus. Nekyla jokių abejonių, kad prezumpcija tenkina sąlygą, susijusią su galimybe tokią prezumpciją paneigti. Reikia nustatyti, ar prezumpcijai taikomi „pagrįsti apribojimai“, ar ją taikant atsižvelgiama į

„sprendžiamo klausimo svarbą“, ar paisoma „teisės į gynybą“ ir ar ji yra „pagrįstai proporcinga siekiamam teisėtam tikslui“. Toks vertinimas priklauso išimtinai teismo kompetencijai.

- 35 Chartijos 6 straipsnio nuostatoje įtvirtinta teisė į laisvę ir saugumą. Vien dėl savo pobūdžio „suėmimas“ yra laisvės atėmimo priemonė. Dėl šios priežasties, suėmimo panaikinimo sąlygos turi atitikti leidžiamus Chartijos 6 straipsnio taikymo apribojimus ir taikant šiuos apribojimus turi būti paisoma Chartijos 52 straipsnio 1 dalies reikalavimų. Pažymėtina, kad Chartijos 6 straipsnio nuostata atitinka EŽTK 5 straipsnio (ES sutarties 6 straipsnis ir Chartijos 52 straipsnio 3 dalis) nuostatą, o EŽTT pateiktas EŽTK aiškinimas tiesiogiai taikytinas; aiškinant Chartiją neturi sumažėti EŽTK garantuojamos apsaugos lygis (Chartijos 53 straipsnis).
- 36 Chartijos 47 straipsnio nuostatoje garantuojama teisė į veiksmingą gynybą teisme. Nacionalinės teisės nuostatoje, t. y. NPK 270 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, iš esmės apribojama teisė į gynybą, nes kaltinamajam taikoma suėmimo teisėtumo prezumpcija. Įrodinėjimo pareiga tenka ne baudžiamojo persekiojimo institucijai, kuri neturi įrodyti suėmimo taikymo motyvų, o gynybai, privalančiai įrodyti motyvus, kuriais grindžiamas suėmimo panaikinimas. Dėl šios priežasties kyla klausimas, ar, sumažinus apsaugos lygį, nacionalinėje teisėje numatyta teisių gynimo priemonė tampa nebeveiksminga.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo asmeninė nuomonė

- 37 Iki 2000 m. nacionalinėje teisėje už tam tikras nusikalstamas veikas buvo numatytas privalomas kardomasis kalinimas ir jo taikymo išimtys aiškintos siaurai; kaltinamiesiems tekdavo pareiga įrodyti tokius išimtinis atvejus, o į laisvę jie būdavo paleidžiami tik jei jiems pavykdavo paneigti suėmimą pagrindžiančią prezumpciją. Taigi buvo sukurta nacionalinės teisės sistema, pagal kurią suėmus kaltinamąjį suėmimas yra teisėtas ir toks asmuo turi įtikinamai užginčyti jo teisėtumą, galėdamas remtis tik tuo, kad pasikeitė aplinkybės. **(orig. p. 10)**
- 38 Vėliau daugelyje EŽTT sprendimų (*Ilijkov prieš Bulgariją*, Nr. 33977/96; *Nikolova*, Nr. 31195/96; *Assenov ir kiti*, Nr. 24760/94; *Nankov*, Nr. 28882/95, ir kt.) patvirtinta reforma, pagal kurią privalomas kardomasis kalinimas panaikintas ir sukurta suėmimo ginčijimo teisme procedūra. Reforma iš esmės susijusi su ikiteisminio tyrimo etapu, kuriame EŽTT nustatė daugiausia kaltinamojo teisės į gynybą pažeidimų. Taigi buvo nustatytas aukštas kaltinamojo apsaugos tikrinant suėmimo teisėtumą lygis: tokį prašymą gavęs teismas savo iniciatyva iš naujo išsamiai išnagrinėja atvejį, neatsižvelgdamas į sprendimą skirti suėmimą.
- 39 Vykdam šią reformą mažesnės pažangos pasiekta dėl teismo nagrinėjimo etapo, nes per šį etapą toliau taikomas ne toks aukštas apsaugos lygis: iš tikrųjų jau suimto kaltinamojo paleidimas į laisvę sustabdomas, kol neatsiranda naujų aplinkybių, į kurias anksčiau neatsižvelgta ir kurias įrodyti turi gynyba.

- 40 Taip yra aiškinama NPK 270 straipsnio 1 dalies antro sakinio formuluotė ir nacionalinio teismo pasirinktas šios nuostatos taikymo būdas, įskaitant jos taikymą pagrindinėje byloje.
- 41 Taikant Direktyvą 2016/343 atsiranda naujų nacionalinės baudžiamojo proceso teisės raidos uždavinių, o nuo to, kokį sprendimą priims Teisingumo Teismas, priklausys, ar įgyvendinant šiuos uždavinius bus iš dalies pakeistas nacionalinės teisės aktas ir nacionalinėje teisės doktrinoje.

<...> [procesinės nuostatos ir parašai]

DARBINIS VERTINIMAS